

بسم الله الرحمن الرحيم

بوسنائی سعدی

بر اساس نسخه محمد علی

فروغی و دکتر قاسم غنی

پوشش، حدی

مشرّف الدین مصلح البین عبدالمہدی شیری

برہاس نسخہ محمد علی فروغی

تیسرا: ۵۰۰

نوبت چپ: ۱۳۹۸

قیمت: ۵۵۰۰ تومان

وشارت ممتب عدالت

شماره: ۸-۲-۹۸۴۷۲-۶۰۰-۹۷۸

کتابخانه ملی ایران

مرکز پخش: انتشارات مهتار عدالت

اصفهان، نجف آباد، خیابان نه ریعتی، مداز - ارراه بازار

جنب آتش نشانی، کوئٹہ، پاکستان

تلفون: ۰۹۱۳۸۷۱۴۲۵۵ / ۳۱۴۲۰۰

سعدی، مصلح بن عبد اللہ، - ۶۹۱ھ قی.

Sa'di, Mosleh-ibn Abdollah

پوستان

Bustan

بوستان سعدی/ بر اساس نسخه تصحیح شده محمدعلی فروغی.

نصف آباد: انتشارات مہتاب عدالت، ۱۳۹۸.

١٧٢

978-600-98472-2-8

20
فينا

شعر فارسی - قرن ۷ ق.

Persian poetry -- 13th century

فروغی، محمد علی، ۱۲۵۴ - ۱۳۳۱، مصحح

Foroughi, M.A

PIRAT-1 139A

51/1A19

0047022

پیشینه

عنوان قراردادی

عنوان و نام پدیدآور

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

شایک

وضعیت فهرست نویسی

موضوع

موضوع

شناسه افزوده

شعبه افزوده

رده بندی کسره

شماره کتابش ناسم . ملی .

فهرست

۸	مقدمه
۱۳	درباره کتاب
۱۵	ستایش و تمجید علی الله علیه و آله
۱۶	سبب نظم کتاب
۱۸	مدح ابوبکر بن سید بن انگلی
۱۹	مدح مسعود بن ابی سعید
۲۲	باب اول در عداوت و تدبیر و رای
۶۱	باب دوم در احسان
۸۳	باب سوم در عشق و صفت و شور
۹۹	باب چهارم در تواضع
۱۲۱	باب پنجم در رضا
۱۳۰	باب ششم در قناعت
۱۳۸	باب هفتم در عالم تربیت
۱۵۸	باب هشتم در شکر بر عافیت
۱۷۰	باب نهم در توبه و راه صواب
۱۸۵	باب دهم در مناجات و ختم کتاب

بنام خداوند بخشنده مهربان

همه کس می داند که شیخ سعدی شیرازی گذشته از قصاید و غزلیات بی نظیری که از خود به یادگار گذاشته است دو کتاب یکی به نثر، موسوم به «گلستان» و یکی به نظم معروف به «بوستان» به نگارش آورده است که شاید بتوان گفت نه تنها در زبان فارسی بلکه در هیچ زبانی از جهت فصاحت و بلاغت و روانی و زیبایی و دلربایی و حکمت و معرفت مثل و مانند ندارد و منظور ما در اینجا این نیست که در ستایش آثار جاویدانی شیخ اجل قلم فرسایی کنیم چه گمان داریم که برای ادای این وظیفه قدرت بیانی مانند آنکه خود شیخ بزرگوار داشته است باد. و کسی که آن توانایی ندارد دست بردنش به این کار نشاید.

غرض این است که در این سال ۱۳۵۶ هجری قمری که هفتصد سال تمام از تاریخ تصنیف «گلستان» گذشته، «گلستان» هم اندکی پیش از «گلستان» به نظم درآمده شایسته بود که فارسی زبانان ظهور این دو کتاب - که در تاریخ ادبیات ایران به جز نظم کتاب شاهنامه فردوسی و مثنوی ولایتی و دیوانه صحرای الدین، هیچ واقعه به آن اهمیت نیست - شادیا کنند و سرفرازیها نمایند، و الحال آن اندازه که در توانایی ایرانیان بود کوناهای نکردند و جناب آقای علی اصغر حکمت وزیر معارف و رتبه شاهی نیز از تشویق و مساعدت در این راه دریغ نفرمودند و من جمله از اینجانب که خود را از ره خوار خوان نعمت بیدریغ سعدی می دانم، یعنی بهترین ساعتهای عمر خود را در مصاحبت با بزرگه سخنور پر معرفت گزرانده ایم، تقاضا کردند که به تهیه نسخه معتبری از «گلستان» دست ببرم و سپس نسبت به «بوستان» و اگر ممکن شود برای آثار دیگر اقصاح المتکلمین این وظیفه را انجام دهم.

اینجانب این وظیفه دلپذیر را به جان و دل بر عهده گرفتم و ناخودآگاه «گلستان» در بهار این سال به شرحی که در دیباچه آن کتاب نگاشته ام به پایان رسید و از چاپ درآمد.

اینک کتاب «بوستان» را برای ارادتمندان شیخ تحفه می آوریم و برای آگاهی، خاطر نشان می کنیم که در ترتیب این نسخه هم تقریباً همان روش تنظیم «گلستان» را به کار برده ایم با این تفاوت که چون «بوستان» مانند «گلستان» در دست و پای همه کس نیفتاده و عید به قیود شعری بوده است، کمتر دستخوش تحریف و تصرفات عمدی گردیده است و به این واسطه مجبور نبودیم يك نسخه را اصل و مبنی قرار دهیم و نسخه بدلیها از نسخه های مخصوص بر آن اختیار نماییم، نسخه های متعدد از قدیم و متوسط و جدید در پیش گذاشتیم و از سه - چهار نسخه که کهنه تر از همه بودند متابعت کردیم، و اختلافاتی را که قابل ذکر دانستیم در ذیل صفحات آوردیم، و آنچه ذوق و سلیقه خود تصرف جایز دانستیم این بود که در نسخه

های کهنه معتر بود که در آن موارد ذوق خود را حکم نساخته از آن نسخه ها کاملاً متابعت نمودیم. سپس در مقابله با نسخه های درجه دوم اگر نکاتی در خور توجه یافتیم با قید این که «در نسخه های متأخر چنین است» آنها را در حاشیه آوردیم و برای این که از هیچ دقت و اهتمامی فروگذار نشده باشد اختلافات قابل توجه را که در نسخه های چاپی دیده شد نیز در حاشیه قید کردیم، و بعضی اشعار را که در بعضی نسخه های متأخر مشاهده می شود و در نسخه های کهنه نیست با آن که قریب به یقین است که الحاقی است احتیاطاً در حاشیه آوردیم که از میان نرود.

حرف دیگر که در چگونگی طبع کتاب کرده ایم در عناوین است چون بسیاری از جاها تمام کنندگان نسخه ها عنوان حکایت قرار داده اند در صورتی که قصه و حکایتی نیست، و در جاهای دیگر همینقدر که مطلب اندکی تغییر می کند لازم دانسته اند عنوانها درست کنند از بیل «گزار در ...» یا «در این معنی ...» یا «وله ایضا» و امثال آنها. پس چون نه نسخه ها درین عنوان می تند، نه می توان دانست که شیخ سعدی خود چه عنوانها کرده بوده است، و شاید کاملاً جز به هیچ فصل و جدایی در مطالب معین نکرده است، بنابراین گذاشتیم که عناوین باید به همان عبارات که شیخ در دیباجه نظم فرموده است اختیار کنیم، و در درون با آنها که حقیقه قصه و داستانی است حکایت عنوان کردیم و هر جا داستان نیست و مطالب تغییر می کند عنوانی اختیار ننموده بوسیله ستاره مطالب را از یکدیگر جدا ساختیم.

در اینجا به مناسبت آگاهی می دهیم که در هیچ یک از نسخه های کهنه اسم «بوستان» برای ای کتاب دیده نمی شود و همه آن را «سعدی نامه» می نامند چنانکه گویی شیخ اجل خود اسمی برای این کتاب اختیار ننموده و به این جهت نسخه کنندگان قدیم آن را «سعدی نامه» نامیده اند پس از آن اهل ذوق اسم «بوستان» را به قرینه «بوستان» برای این کتاب اختیار کرده اند و چندان بی مناسبت هم نبوده است.

اما نسخه هایی که برای تهیه و تنظیم این کتاب ما بوده بسیار و این جمله است: نسخه متعلق به لرد گرینوی که در موزه انگلستان عکس برداری شده و تاریخ کتابت آن سال ۷۲۰ هجریست و همان است که نسخه «گلستان» را نیز همراه دارد و در تنظیم آن کتاب هم مورد استفاده بوده است. این نسخه که با خط نسخ خوانا نوشته شده با این که از اشتباه کتابتی خالی نیست تمام و کمال و بی عیب و در نهایت اعتبار و صحت است و محل اعتنای تام ما بوده است.